

Examining the Degree of Satisfaction of Medical Librarianship and Information Science Students of the Country's Universities of Medical Sciences with the Field of Study and their views on the Field of Study and Career Future

ARTICLE INFO

Article Type

Research Article

Authors

Razieh Noorozi¹

Seyed Abedin Hoseini Ahangari²

Mohammad Karim Saberi^{3*}

Ronak Hamzei⁴

Elahe Talebi Ghane⁵

How to cite this article

Razieh Noorozi, Seyed Abedin Hoseini Ahangari, Mohammad Karim Saberi, Ronak Hamzei, Elahe Talebi Ghane, Examining the Degree of Satisfaction of Medical Librarianship and Information Science Students of the Country's Universities of Medical Sciences with the Field of Study and their views on the Field of Study and Career Future, *Journal of Islamic Life Style Centeredon Health*, 2022:6(3); 189-197

1. Master's student, medical librarianship and information, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

2. Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.

3. Associate Professor, Medical Library and Information Department, School of Paramedical Sciences, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.

4. Senior expert in medical librarianship and information, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

5. Assistant Professor, Department of Biostatistics, Noncommunicable Disease Modeling Research Center, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: mohamadsaberi@gmail.com

Article History

Received: 2022/04/09

Accepted: 2022/06/26

ABSTRACT

Purpose: Paying attention to how to train human resources to administer and perform health-therapeutic services is of particular importance. Career expectations and attitudes that students have about their future careers should be properly known, because career expectations and its role in creating employment and thus economic growth cannot be ignored. For this purpose, it is necessary to have information about the current situation and students' attitudes. Based on this, this study was conducted with the aim of determining the degree of satisfaction of medical librarianship and informatics students of the country's medical sciences universities with their field of study and their views on their field of study and their future careers.

Materials and Methods: This is a descriptive-analytical cross-sectional study on medical librarianship and information science students of universities of medical sciences offering this field in the undergraduate and postgraduate levels, which include universities of medical sciences in Isfahan, Ahvaz, Bushehr, Tehran, Tabriz, Shahid Beheshti, Kerman, Iran, and Hamadan were conducted. The sample size for this study was estimated to be 148 people. The data collection tool in this study was a questionnaire consisting of two parts. The first part included the demographic characteristics of the students, the second part included 8 questions to measure satisfaction, 9 questions to examine the students' point of view about the field of study, and 4 questions to measure their point of view regarding the future of employment. Questionnaire questions were scored on a five-point Likert scale from very high (5 points) to very low (1 point). Finally, the obtained information was analyzed by descriptive statistics (frequency, percentage, average) and analytical tests (independent t and chi-square) using SPSS software version 26 at a significance level of 0.05.

Findings: The overall satisfaction of students in the study field of medical librarianship and information was reported as 44.51%. The way of teaching practical and theory courses, personal and personality characteristics of the professors and their academic level from the point of view of average students were mentioned. The most important factor that creates a positive attitude of students towards the field of study was the possibility of serving people and society.

Conclusion: increasing educational facilities and equipment, improving their knowledge about this field and creating conditions to increase job opportunities in order to increase the level of satisfaction and interest in continuing education, as well as proper curriculum planning in this field will be effective.

Keywords: Continuing Education, Satisfaction, Librarianship and Medical Information, Field of Study, Student's Point of View

بررسی میزان رضایت دانشجویان کتابداری و

اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور

از رشته تحصیلی و دیدگاه آنها نسبت به رشته

تحصیلی و آینده شغلی

راضیه نوروزی^۱

دانشجوی کارشناسی‌ارشد، کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.

سید عابدین حسینی آهنگری^۲

استادیار، گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.

محمدکریم صابری^{۳*}

دانشیار، گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.

روناک حمزه‌ای^۴

کارشناس‌ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

الهه طالبی قانع^۵

استادیار، گروه آمار زیستی، مرکز تحقیقات مدل‌سازی بیماری‌های غیرواگیر، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.

چکیده

هدف: توجه به چگونگی تربیت نیروی انسانی جهت اداره و انجام خدمات بهداشتی-درمانی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. انتظارات شغلی و نگرش‌هایی که دانشجویان در مورد آینده شغلی خود دارند باید به درستی شناخته شود، چرا که انتظارات شغلی و نقش آن در ایجاد اشتغال و در نتیجه رشد اقتصادی را نمیتوان نادیده گرفت. بدین منظور، داشتن اطلاعات در مورد وضع موجود و نگرش دانشجویان ضروری است. بر این اساس، این مطالعه با هدف تعیین میزان رضایت دانشجویان رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور از رشته تحصیلی و دیدگاه آن‌ها در مورد رشته تحصیلی و آینده شغلی آن‌ها انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی از نوع توصیفی-تحلیلی است که بر روی دانشجویان کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی ارائه دهنده این رشته در مقاطع کارشناسی و تحصیلات تکمیلی که شامل دانشگاه‌های علوم پزشکی اصفهان، اهواز، بوشهر، تهران، تبریز، شهید بهشتی، کرمان، ایران و همدان است انجام شد. حجم نمونه مورد نظر برای این مطالعه ۱۴۸ نفر برآورد گردید. ابزار گردآوری داده‌ها در این مطالعه پرسشنامه‌ای مشتمل بر دو بخش بود. بخش اول دربرگیرنده مشخصات دموگرافیک دانشجویان، بخش دوم در برگیرنده ۸ سؤال جهت سنجش رضایت‌مندی، ۹ سؤال برای بررسی دیدگاه دانشجویان در مورد رشته تحصیلی و ۴ سؤال برای سنجش دیدگاه آنها نسبت به آینده شغلی بود. نمره‌بندی سؤالات پرسشنامه براساس مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای از خیلی زیاد (نمره ۵) تا خیلی کم (نمره ۱) بود. در نهایت، اطلاعات بدست آمده بوسیله

آماره‌های توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین) و آزمون‌های تحلیلی (t مستقل و مجذور کای) با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۶ در سطح معنی داری ۰/۰۵ تجزیه و تحلیل شد. یافته‌ها: رضایت کلی دانشجویان از رشته تحصیلی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی ۴۴،۵۱٪ گزارش شد. نحوه تدریس دروس عملی و تئوری، ویژگی‌های فردی و شخصیتی اساتید و سطح علمی آنها از نظر دانشجویان متوسط ذکر شد. مهمترین عاملی که موجب ایجاد نگرش مثبت دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی می‌شود امکان خدمت به مردم و جامعه بود.

نتیجه‌گیری: افزایش امکانات و تجهیزات آموزشی، ارتقاء آگاهی آنها نسبت به این رشته و ایجاد شرایطی به منظور افزایش فرصت‌های شغلی در جهت افزایش میزان رضایت و علاقه به ادامه تحصیل و همچنین برنامه‌ریزی مناسب درسی در این رشته مؤثر خواهد بود.

واژه‌های کلیدی: ادامه تحصیل، رضایت، کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، رشته تحصیلی، دیدگاه دانشجویان

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۱/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۴/۰۵

* نویسنده مسئول: mohamadsaberi@gmail.com

مقدمه

امروزه یکی از مهم‌ترین اهداف نظام آموزشی در دنیا توجه به سطح انگیزشی فراگیران برای پیشرفت و کارآمدی بیشتر است. سطح انگیزش، تمایل فرد به انجام کار یا حرکت به سمت به‌کارگیری رفتاری خاص است که عامل مهم تأثیرگذار بر روی تغییرات اجتماعی و تحول جوامع می‌باشد. انگیزش پیشرفت، مبنای رسیدن به موفقیت و رسیدن به همه آرزوها در زندگی است. جامعه‌ای که اعضای آن دید روشنی به آینده خود و امید به موفقیت در آینده ندارند، هیچ پویایی خاصی نداشته و رکود و سکون تمام ارکان آن را دربر می‌گیرد (۱). رسالت نظام آموزشی به ویژه در دانشگاه‌ها تربیت نیروی انسانی متخصص جهت واگذاری مسئولیت‌های جامعه به آنها می‌باشد. نیروی انسانی متخصص و کارآمد در نظام سلامت، نیرویی است که در حرفه و تخصص خود به خوبی ایفای نقش کند و گام مؤثری در جهت فراهم آوردن سلامت افراد و به طبع آن سلامت جامعه بردارد (۲). از آنجا که دانشگاه‌های علوم پزشکی منشا تحولات جامعه در عرصه‌های مختلف بوده و دانشجویان به عنوان ارکان اصلی این دانشگاه‌ها، پیکره اصلی سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف جامعه در آینده را تشکیل می‌دهند و با توجه به اهمیت رشته‌های تحصیلی به ویژه رشته‌های پزشکی، دانستن نگرش دانشجویان این رشته‌ها به آینده شغلی‌شان از اهمیت خاصی برخوردار است (۳)، از طرفی دانشجویان به عنوان یکی از ارکان اصلی دانشگاه پیکره اصلی سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف جامعه را در آینده تشکیل می‌دهند، نگرش و رضایت‌مندی آنان از رشته تحصیلی خود، عامل مؤثری جهت ایجاد انگیزش و حفظ ارتقاء کیفیت آموزش می‌باشد (۴).

کتابداری دانش پرگستره و جامعی است که از یک طرف با سایر علوم در ارتباط است و از طرف دیگر، چون با اجتماع سر و کار دارد ماهیت و ساختار اجتماعی پیدا می‌کند و دارای نشو و نمای زنده و تکامل پویاست. هرچند پایه کتابداری با پیدایش دانش مدون

رابطه مستقیم بین افزایش سال‌های تحصیل و کاهش میزان رضایت از رشته و رضایت متوسط دانشجویان از آینده شغلی خود و علاقه به شغل برای خدمت به جامعه به نظر می‌رسد فاصله بین آنچه در دانشگاه تدریس می‌شود با محیط‌های کاری و عملی منجر به نارضایتی از موقعیت اجتماعی رشته تحصیلی آنها می‌شود. (13) مطالعات دیگر در این زمینه نشان می‌دهند که گرچه دانشجویان رشته‌های پزشکی با شناخت و علاقه کافی نسبت به انتخاب این رشته اقدام می‌کنند اما با افزایش سنوات تحصیل و مقطع آموزشی، نگرش‌ها منفی و از علاقه آنان به تحصیل در رشته‌های علوم پزشکی کاسته می‌شود (14). هم چنین ایجاد سرخوردگی و بروز احساس عدم امنیت شغلی در دانش‌آموختگان رشته‌های بهداشتی و درمانی، که در آنها بکارگیری و وجود نیروهای متخصص از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، می‌تواند منجر به هدر رفتن سرمایه‌های مادی و معنوی کشور شود (15). کم توجهی نسبت به مشکلات دانشجویان نیز، باعث تراکم مشکلات آنان و گره خوردن مشکلات با یکدیگر و به وجود آمدن نابسامانی‌های روحی و آموزشی مختلف برای دانشجویان خواهد بود. مجموعه چنین غفلت‌هایی از یک طرف باعث اتلاف منابع انسانی و از طرف دیگر افت کیفیت نیروی انسانی می‌شود (16). انتظارات شغلی و نگرش‌هایی که دانشجویان به عنوان مهم‌ترین قشر به دنبال کار در مورد آینده شغلی خود دارند باید به درستی شناخته شود، چرا که انتظارات شغلی و نقش آن در ایجاد اشتغال و در نتیجه رشد اقتصادی را نمی‌توان نادیده گرفت. عوامل مختلفی در دوران دانشجویی می‌توانند سبب رضایت و نگرش مثبت نسبت به رشته تحصیلی و یا برعکس منجر به خستگی، دلزدگی یا ناامیدی از ادامه تحصیل شوند. بدین منظور، داشتن اطلاعات در مورد وضع موجود و نگرش دانشجویان ضروری است. بر این اساس، این مطالعه با هدف تعیین میزان رضایت دانشجویان رشته کتابداری پزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور از رشته تحصیلی و دیدگاه آن‌ها در مورد رشته تحصیلی و آینده شغلی آن‌ها طراحی شده است

مواد و روش‌ها

این مطالعه مقطعی از نوع توصیفی-تحلیلی می‌باشد که بر روی دانشجویان کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی ارائه دهنده این رشته در مقاطع کارشناسی و تحصیلات تکمیلی در سال ۱۴۰۰ انجام گرفت. که این دانشگاه‌ها شامل دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دانشگاه علوم پزشکی اهواز، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دانشگاه علوم پزشکی ایران و دانشگاه علوم پزشکی همدان هستند. جهت محاسبه ی حجم نمونه از مطالعه هادی (17) که میزان رضایتمندی دانشجویان هوشبری دانشگاه رفسنجان را مورد بررسی قرار داده بود استفاده گردید. در این مطالعه نشان داده شد که حدود ۴۲٪ از افراد رضایتمندی کمی دارند. بنابراین حجم نمونه با استفاده از فرمول زیر و در نظر گرفتن $p = 0/422$ محاسبه شد.

گذاشته شد، اختراع چاپ و تکامل صنعتی که در کمیت و کیفیت نوشته‌ها تغییرات کلی ایجاد کرد و نیز همگانی شدن خوانند و نوشتن در تمام طبقات اجتماع، بر اهمیت آن افزود و کتابداری با توجه به ماهیت و اهدافش، در برآورده ساختن نیازهای پژوهشی جامعه و مشارکت در پیشرفت‌های اجتماع و حراست از گنجینه‌های علم و دانش وظیفه فعالی را برعهده گرفت (۵). آگاهی، شناخت و علاقه به رشته تحصیلی و آینده شغلی، حس مسئولیت‌پذیری افراد را افزایش داده و منجر به بالا رفتن کارایی افراد در ارائه خدمات سلامت می‌گردد (۶).

انتخاب شغل و رشته تحصیلی در راستای برآورده نمودن نیازهای رشد، مقبولیت اجتماعی و فیزیولوژیک می‌باشد. چنانچه دانشجویان از انگیزه کافی برای تحصیل در رشته‌ای برخوردار نباشند، عوارضی چون سرخوردگی، عدم رغبت به آموزش و افت تحصیلی به وجود خواهد آمد. با توجه به محدودیت‌های انتخاب رشته و بالطبع انتخاب شغل، اگر برای درک بهتر انگیزه‌های دانشجویان تلاش شود، منجر به بهتر اداره کردن امور خواهد شد (۷). شناخت عوامل مؤثر بر نگرش دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی از جمله ضرورت‌هایی است که می‌تواند در تدوین مقررات، فراهم نمودن امکانات مناسب، برنامه‌ریزی موفق برای تربیت پزشکان حاذق و توانمند و ایجاد محیطی پرشور و انگیزه در دانشکده‌های پزشکی، کمک نماید. آگاهی از چگونگی نگرش نیز برای پیش‌بینی رفتارهای اجتماعی و هم برای تفسیر پس از وقوع آن می‌تواند مفید باشد (8). مطالعه صمدی و همکاران، نگرش اکثر دانشجویان رشته بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی همدان نسبت به رشته تحصیلی را مثبت نشان داد در حالی که، نگرش آنها به آینده شغلی مطلوب نبود (۹). در تحقیقی که جهت بررسی میزان رضایت دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۹۹ نسبت به رشته تحصیلی و برخی عوامل مرتبط با آن انجام شد، میزان رضایتمندی دانشجویان از انتخاب رشته دندان پزشکی به عنوان حرفه آینده حدود ۸۳٪ بود. نتایج این مطالعه نشان داد که بحث درآمد بالا اصلی‌ترین انگیزه دانشجویان برای انتخاب رشته بود. اکثریت دانشجویان (۷۸/۵٪) معتقد بودند که جامعه در حال حاضر دید مثبتی نسبت به رشته دندانپزشکی دارد. حدود ۵۷٪ دانشجویان پس از شروع به تحصیل نسبت به رشته خود علاقه بیشتری پیدا کرده بودند (۱۰). وات و همکارانش (۲۰۰۵) در مطالعه‌ای که در دانشگاه پنسیلوانیا انجام شد، نشان دادند که ۹۰ درصد دانشجویان پزشکی از برنامه‌های آموزشی رشته تحصیلی خود رضایت داشته و به آینده شغلی‌شان امید دارند. این پژوهشگران برنامه‌ریزی‌های دقیق آموزشی، انجام ارزشیابی‌های استاندارد و برنامه‌ریزی برای آینده شغلی دانشجویان را از جمله عواملی مطرح نمودند که می‌تواند در میزان رضایت دانشجویان از رشته تحصیلی و امید به آینده شغلی بسیار مهم و تاثیرگذار باشد (۱۱).

برنامه‌ریزی و تربیت نیروی انسانی به خودی خود سبب بهبود عملکرد نمی‌شود و نیازمند مدیریت صحیح است. به عبارت دیگر فراهم نمودن شرایط شغلی مناسب سبب تقویت انگیزه، ایجاد رضایت شغلی و بهبود کارکرد نیروی انسانی می‌شود (۱۲). با توجه

بوسیله آماره‌های توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین) و آزمون های تحلیلی (t مستقل و مجذور کای) با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۶ در سطح معنی داری ۰/۰۵ و تجزیه و تحلیل گردیدند. اطلاعات به دست آمده از قسمت های مختلف پرسشنامه به دلیل برابر نبودن تعداد سوالات در هر بخش و جهت سهولت تحلیل ابتدا استاندارد شدند و سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها

تعداد دانشجویان مورد بررسی در این مطالعه ۱۶۰ نفر بود که ۴۵ از آنها را دانشجویان پسر (۲۸,۱٪) و ۱۱۵ نفر از آنها را دانشجویان دختر (۷۱,۹٪) تشکیل می دادند. میانگین و انحراف معیار سن این دانشجویان ۲۶,۴۸±۶,۷۴ و همچنین میانگین و انحراف معیار معدل آنها ۱۷,۳۷±۱,۲۱ بودند. تعداد ۱۲۲ نفر از دانشجویان مجرد و ۳۸ نفر از آنان متأهل بودند که سایر اطلاعات شرکت کنندگان مطالعه در جدول (۱) و (۲) آمده است. توزیع فراوانی پاسخ دانشجویان به سوالات سنجش میزان رضایت دانشجویان کتابداری و اطلاع رسانی از رشته تحصیلی خود در جدول (۳) نشان داده شده است، که " سوالات سنجش رضایت از رشته تحصیلی " و " سوالات دیدگاه دانشجویان نسبت به آینده شغلی " به ترتیب بیشترین و کمترین میانگین و انحراف معیار را به خود اختصاص دادند. رضایت کلی دانشجویان از رشته تحصیلی کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی ۴۴,۵۱٪ گزارش شد که حاکی از آن است که رضایت این دانشجویان از رشته تحصیلی خود متوسط رو به پایین است.

$$n = \frac{z_{\alpha}^2 p(1-p)}{d^2} = \frac{1.96^2 \times 0.422 \times 0.578}{(0.15 \times 0.422)^2} = 148$$

با توجه به اینکه تعداد کل دانشجویان کتابداری در سراسر ایران حدود ۴۰۰ نفر می باشد حجم نمونه مورد نظر برای این مطالعه ۱۴۸ نفر برآورد گردید.

ابزار گردآوری داده ها در این مطالعه پرسشنامه ای مشتمل بر دو بخش بود. بخش اول دربرگیرنده مشخصات دموگرافیک دانشجویان از قبیل سن، جنس، معدل، ترم تحصیلی، وضعیت تاهل، محل سکونت بود. بخش دوم در برگیرنده ۸ سؤال جهت سنجش رضایت مندی، ۹ سؤال برای بررسی دیدگاه دانشجویان در مورد رشته تحصیلی و ۴ سؤال برای سنجش دیدگاه آنها نسبت به آینده شغلی است.

پرسشنامه مورد استفاده در این مطالعه، در مطالعه هادوی و اسماعیلی (۱۳۹۳) استفاده شده است. پایایی و روایی سوالات پرسشنامه در تمامی مطالعات قبلی سنجیده شده و ضریب آلفای کرونباخ سوالات از ۰/۸۵ تا ۰/۹۴ ذکر گردیده است. نمره بندی سوالات پرسشنامه براساس مقیاس لیکرت پنج درجه ای از خیلی زیاد (نمره ۵) تا خیلی کم (نمره ۱) بود. به دلیل شیوع کرونا و برای رعایت اصول بهداشتی جمع آوری داده ها به صورت اینترنتی در میان دانشجویان توزیع شدند. لازم به ذکر است توضیحات توسط پژوهشگران جهت شفاف سازی سوالات، ارائه شده است. برای مراعات نکات اخلاقی، پرسشنامه ها بینام بوده و شرکت کنندگان در تکمیل یا عدم تکمیل پرسشنامه اختیار کامل داشتند. اطلاعات بدست آمده

جدول ۱: توزیع فراوانی شرکت کنندگان در مطالعه براساس جنسیت، مقطع تحصیلی، وضعیت تاهل و محل سکونت

متغیرها	طبقات	تعداد	درصد
جنسیت	زن	۱۱۵	۷۱,۹
	مرد	۴۵	۲۸,۱
مقطع تحصیلی	کارشناسی	۹۴	۵۸,۷۵
	کارشناسی ارشد	۵۲	۳۲,۵
	دکتری	۱۴	۸,۷۵
وضعیت تاهل	مجرد	۱۲۲	۷۶,۲۵
	متاهل	۳۸	۲۳,۷۵
محل سکونت	منزل	۱۰۲	۶۳,۷۵
	خوابگاه	۵۸	۳۶,۲۵

جدول ۲: میانگین سن و معدل شرکت کنندگان در مطالعه

متغیرها	میانگین	بیشترین داده	کمترین داده
سن	۲۶,۴۸	۵۷	۱۹
معدل	۱۷,۳۷	۲۰	۱۴

جدول ۳: میانگین استاندارد شده پرسشنامه

بخش های پرسشنامه	میانگین (استاندارد شده)
سنجش رضایت از رشته تحصیلی	۴۷,۵۵۸۶
عوامل اثرگذار بر میزان رضایت از رشته تحصیلی	۴۳,۱۷۷۱
دیدگاه دانشجویان نسبت به آینده شغلی	۴۱,۴۴۵۳

رضایت کلی دانشجویان از رشته تحصیلی خود

۴۴.۵۱۶۴

های پرسشنامه ارزیابی شد که مقدار p -value بیشتر از ۰/۰۵ بود بنابراین اختلاف معنی داری در رضایت افراد بین زن و مرد وجود ندارد.

میزان رضایت دانشجویان کنایداري و اطلاع رسانی پزشکی از رشته تحصیلی بر حسب جنسیت در جدول ۴ نشان داده شده است . با استفاده از آزمون تی تست مستقل داده های مربوطه در تمامی قسمت

جدول ۴: میزان رضایت دانشجویان کنایداري و اطلاع رسانی پزشکی از رشته تحصیلی بر حسب جنسیت

p-value	انحراف معیار	میانگین	جنسیت	
۰.۷۵۳	۱۴.۲۱۴۶۹	۴۴.۲۶۵۰	زن	رضایت کلی دانشجویان از رشته تحصیلی خود
	۲۰.۲۴۸۲۸	۴۵.۱۵۸۷	مرد	
۰.۶۸۳	۲۱.۲۳۴۷۴	۴۱.۹۰۲۲	زن	دیدگاه دانشجویان نسبت به آینده شغلی
	۲۵.۷۸۸۵۴	۴۰.۲۷۷۸	مرد	
۰.۷۱۰	۱۹.۳۰۰۸۳	۴۲.۸۰۱۹	زن	عوامل اثرگذار بر میزان رضایت از رشته تحصیلی
	۲۲.۹۵۳۷۳	۴۴.۱۳۵۸	مرد	
۰.۵۱۸	۱۲.۸۰۹۵۰	۴۷.۰۹۲۴	زن	سنجش رضایت از رشته تحصیلی
	۱۸.۳۴۷۹۶	۴۸.۷۵۰۰	مرد	

آزمون تی تست مستقل، مشخص شد که اختلاف معنی داری در رضایت افراد بین افراد متاهل و مجرد وجود ندارد.

باتوجه به جدول (۵)، میزان رضایت دانشجویان رشته کنایداري و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه های علوم پزشکی کشور نسبت به رشته تحصیلی بر اساس وضعیت تاهل مقایسه شد که با استفاده از

جدول ۵: میزان رضایت دانشجویان کنایداري و اطلاع رسانی پزشکی از رشته تحصیلی بر حسب وضعیت تاهل

p-value	انحراف معیار	میانگین	وضعیت تاهل	
۰.۸۷۰	۱۵.۲۸۴۰۹	۴۴.۶۳۳۱	مجرد	رضایت کلی دانشجویان از رشته تحصیلی خود
	۱۸.۶۱۹۳۶	۴۴.۱۴۱۶	متاهل	
۰.۶۰۸	۲۱.۳۵۷۵۸	۴۱.۹۵۷۰	مجرد	دیدگاه دانشجویان نسبت به آینده شغلی
	۲۶.۲۱۳۰۱	۳۹.۸۰۲۶	متاهل	
۰.۷۸۸	۱۹.۴۹۵۸۷	۴۳.۴۱۹۹	مجرد	عوامل اثرگذار بر میزان رضایت از رشته تحصیلی
	۲۳.۰۶۶۵۸	۴۲.۳۹۷۷	متاهل	
۰.۷۳۰	۱۳.۸۴۰۰۵	۴۷.۳۳۶۱	مجرد	سنجش رضایت از رشته تحصیلی
	۱۶.۷۶۸۸۹	۴۸.۲۷۳۰	متاهل	

اختلاف معنی داری در رضایت افراد بین دانشجویان ساکن در خوابگاه و منزل وجود ندارد. (جدول ۶)

همچنین میزان رضایت این دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی بر اساس محل سکونت که با استفاده از آزمون تی تست مستقل بررسی شده بود، با توجه به اینکه مقدار p -value بیشتر از ۰/۰۵ است

جدول ۶: میزان رضایت دانشجویان کنایداري و اطلاع رسانی پزشکی از رشته تحصیلی بر حسب محل سکونت

p-value	انحراف معیار	میانگین	محل سکونت	
۰.۴۷۵	۱۶.۲۲۵۰۹	۴۵.۲۰۳۱	منزل	رضایت کلی دانشجویان از رشته تحصیلی خود
	۱۵.۸۸۲۶۶	۴۳.۳۰۸۷	خوابگاه	
۰.۹۴۲	۲۳.۳۶۲۹۷	۴۱.۵۴۴۱	منزل	دیدگاه دانشجویان نسبت به آینده شغلی
	۲۱.۲۰۰۹۱	۴۱.۲۷۱۶	خوابگاه	
۰.۶۶۲	۲۰.۳۰۷۰۷	۴۳.۷۰۹۲	منزل	عوامل اثرگذار بر میزان رضایت از رشته تحصیلی

	۲۰.۵۱۰۰۶	۴۲.۲۴۱۴	خوابگاه	
	۱۴.۶۰۷۰۲	۴۸.۷۱۳۲	منزل	
۰.۱۸۴	۱۴.۳۱۵۹۱	۴۵.۵۲۸۰	خوابگاه	سنجش رضایت از رشته تحصیلی

تحصیلات تکمیلی) و رضایت دانشجویان از رشته خود وجود ندارد. توضیحات بیشتر در جدول (۷) نمایان می‌باشد.

برای تعیین و مقایسه میزان رضایت دانشجویان رشته کتابداری و اطلاع رسانی از رشته تحصیلی بر اساس مقطع تحصیلی از سه مقطع آنالیز واریانس یکطرفه استفاده شد که در آخر مشخص شد هیچ رابطه معناداری بین دو متغیر مقطع تحصیلی (کارشناسی و

جدول ۷: میزان رضایت دانشجویان کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی از رشته تحصیلی بر حسب مقطع تحصیلی

p-value	انحراف معیار	میانگین	مقطع تحصیلی	
۰.۴۰۷	۱۶.۱۳۲۹۲	۴۵.۴۰۲۷	کارشناسی	رضایت کلی دانشجویان از رشته تحصیلی خود
	۱۶.۰۳۶۴۰	۴۳.۲۵۴۰	تحصیلات تکمیلی	
۰.۱۵۹	۲۲.۰۰۵۷۰	۴۳.۵۵۰۵	کارشناسی	دیدگاه دانشجویان نسبت به آینده شغلی
	۲۳.۱۰۷۲۵	۳۸.۴۴۷۰	تحصیلات تکمیلی	
۰.۷۱۲	۲۰.۳۳۶۶۹	۴۳.۶۷۶۱	کارشناسی	عوامل اثرگذار بر میزان رضایت از رشته تحصیلی
	۲۰.۴۵۱۷۲	۴۲.۴۶۶۳	تحصیلات تکمیلی	
۰.۴۶۱	۱۳.۸۲۹۰۲	۴۸.۲۷۱۳	کارشناسی	سنجش رضایت از رشته تحصیلی
	۱۵.۵۴۴۳۰	۴۶.۵۴۳۶	تحصیلات تکمیلی	

پس می‌توان نتیجه گرفت اختلاف معنی داری در رضایت افراد و سن و نمره معدل وجود ندارد.

با توجه به جدول شماره (۸) و با استفاده از آزمون پیرسون و تعیین ارتباط بین میزان رضایت دانشجویان رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه های علوم پزشکی نسبت به رشته تحصیلی و نمره معدل و سن مشخص شد که مقدار p-value بیشتر از ۰/۰۵ است

جدول ۸: ارتباط بین میزان رضایت دانشجویان رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی با نمره معدل و سن

متغیرها	رضایت کلی دانشجویان از رشته تحصیلی	دیدگاه دانشجویان نسبت به آینده شغلی	عوامل اثرگذار بر میزان رضایت از رشته تحصیلی	سنجش رضایت از رشته تحصیلی
همبستگی پیرسون	۰.۳۳	-۰.۲۰	-۰.۳۳	-۰.۰۰۸
p-value	۰.۶۸۱	۰.۸۰۵	۰.۶۷۹	۰.۹۱۸
همبستگی پیرسون	۰.۲۹	-۰.۳۲	۰.۱۴۲	۰.۳۱
p-value	۰.۷۱۹	۰.۶۸۹	۰.۰۷۵	۰.۷۰۰

نتیجه گیری

(۸۱،۱٪) از رشته تحصیلی خود رضایت کمی داشتند (۱۹) و رضایت دانشجویان اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در محدوده رضایت زیاد قرار داشت (۲۰). با این وجود ۴۳،۱٪ از دانشجویان زیاد و ۳۶،۹٪ به صورت متوسط به رشته تحصیلی خود علاقه داشتند و تنها ۱۶،۳٪ به انصراف از تحصیل در این رشته فکر میکردند و ۱۵،۶٪ نظری در اینباره نداشتند. همچنین در مطالعه‌ای که بر روی دانشجویان رشته دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان انجام گرفت، ۸،۶٪ از دانشجویان نیز به طور مکرر، به انصراف از تحصیل فکر میکردند (۲۱).

در مطالعه حاضر که جهت بررسی میزان رضایت دانشجویان رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه های علوم پزشکی کشور از رشته تحصیلی و آینده شغلی خود انجام گرفت، رضایت کلی دانشجویان 44.5٪ به دست آمد که با توجه به این نتیجه میتوان رضایت آنان را متوسط برآورد کرد که همسو با پژوهش رویا نیکجو و همکاران است که رضایت دانشجویان مامایی و اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی اردبیل را متوسط ارزیابی کرده بودند (۱۸) در حالی که اکثر دانشجویان پرستاری دانشکده های پرستاری و مامایی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

مطالعه ای در بابل نشان داد، دانشجویان دندانپزشکی رضایت مناسبی از رشته تحصیلی خود داشتند و ۴۳٫۲٪ بیان کردند در صورت شرکت مجدد در کنکور سراسری تمایل به انتخاب مجدد این رشته را دارند (۲۸). در مقابل آن در مطالعه‌ای که با هدف مقایسه بین نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی در دانشکده پزشکی جهرم صورت گرفت ۵۴٪ افراد شرکت کننده اعلام کردند در صورت شرکت مجدد در کنکور، رشته دیگری را انتخاب خواهند کرد (۲۹). ۵۱٫۹٪ از دانشجویان رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی نیز اظهار داشتند که در صورت شرکت مجدد در کنکور سراسری تمایل زیادی دارند که رشته دیگری را انتخاب کنند.

با اینکه رضایت دانشجویان کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی از رشته تحصیلی و آینده شغلی خود متوسط ارزیابی شد، رضایت این دانشجویان از رشته تحصیلی خود ۴۷٫۵٪ درصد برآورد شد که از رضایت کلی آنان بیشتر بود و نشان میداد که دانشجویان کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی در مقطع کارشناسی (۴۸٫۲٪) و تحصیلات تکمیلی (۴۶٫۵٪) از ماهیت خود این رشته نسبت به عوامل اثرگذار و آینده شغلی آن رضایت بیشتری داشتند. در بین عوامل اثرگذار بر رضایت تحصیلی رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی از نحوه دروس تئوری و عملی به ترتیب ۴۴٫۴٪ و ۴۸٫۸٪ رضایت داشتند که نشان دهنده سطح متوسط تدریس این دروس میباشد با اینکه سطح علمی اساتید خود را ۳۹٫۴٪ بیان کردند و از مدیر گروه رشته خود تاحدودی ناراضی بودند (۳۸٫۸٪) که این رضایت پایین بیان کننده عدم برنامه‌ریزی مناسب تحصیلی برای این دانشجویان میباشد که اظهار دانشجویان مبنی بر اینکه امکانات آموزشی و کمک آموزشی رشته تحصیلی خود رضای کننده نمیشد (۲۰٪) نیز تایید کننده این مقوله میباشد.

در مجموع دانشجویان رضایت متوسطی از شرایط و امکانات فعلی داشتند و تلاش مسوولین دانشگاه از جمله مدیر گروه‌ها در فراهم نمودن رضایتمندی آنان، کم ارزیابی شد. باید توجه داشت رضایت بالای افراد در این رشته سبب بالارفتن کارایی و کیفیت در ارائه خدمات سلامت در آینده خواهد شد از طرفی امروزه با توجه به افزایش اطلاعات سلامت و آلودگی اطلاعات بخصوص در حوزه سلامت، اهمیت این مورد بیش از پیش نمایان می شود و مسوولین دانشگاهی باید توجه بیشتری را در برآورده کردن نیازهای دانشجویان کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی که نقش عمده ای را در ارائه اطلاعات به روز و درست پزشکی ایفا خواهند کرد، داشته باشند.

References

1. Chuang N-K, Walker K, Caine-Bish N. Student Perceptions of Career Choices: The Impact of Academic Major. *Journal of Family & Consumer Sciences Education*. 2009;27(2).

پژوهش صمدی و همکاران با عنوان نگرش دانشجویان رشته بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی همدان در سال ۱۳۸۸ نشان داد که اکثر دانشجویان، نگرش مطلوبی نسبت به آینده شغلی خود نداشته ولی نسبت به رشته تحصیلی خود دارای نگرش مثبتی بودند (۲۲)، دانشجویان رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی نیز به رشته تحصیلی خود علاقه نشان دادند اما ۵۱٫۲٪ از آنان نسبت به آینده شغلی خود رضایت چندانی ندارند، در مقابل دیدگاه دانشجویان رشته فناوری اطلاعات سلامت نسبت به آینده شغلی بالاتر از حد متوسط ارزیابی گردید (۲۳).

در پژوهش معراجی و همکاران که در سال ۱۳۹۶ با عنوان میزان آگاهی دانشجویان فناوری اطلاعات سلامت در انتخاب رشته، رضایت از رشته و دیدگاه به آینده شغلی صورت گرفت، دریافتند که میانگین دیدگاه دانشجویان به آینده شغلی فناوری اطلاعات سلامت به آینده شغلی، مثبت‌تر و بیش‌تر از میانگین آگاهی و رضایت آن‌ها از رشته تحصیلی خود می‌باشد. نتایج پژوهش نشان داد که ۳۳/۳ درصد دانشجویان به آینده شغلی خود امیدوار هستند و ۴۶/۹ درصد دانشجویان موقعیت اجتماعی رشته تحصیلی خود را متوسط ارزیابی نمودند (۲۴) که کاملاً با نتایج به دست آمده از دانشجویان کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی متفاوت میباشد زیرا دانشجویان رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی امکان خدمت به مردم در این رشته را بسیار بالا گزارش دادند (۵۷،۵٪).

همچنین رجالی و همکاران در سال ۱۳۸۷ در پژوهشی با عنوان نگرش دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان دریافتند که دانشجویان رشته‌های بهداشتی دانشگاه مورد مطالعه نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود نگرشی مثبت دارند (۲۵) و قادری و همکاران در سال ۱۳۹۴ دریافتند حدود ۸۵ درصد از دانشجویان رشته علوم آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی کردستان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود نسبت به کار در رشته تحصیلی خود ابراز لذت کرده بودند، اما با این حال ۷۵ درصد مزایای اشتغال در این حرفه را مناسب و کافی ندانسته و به همان میزان نسبت به آینده شغلی خود نگرانی داشتند (۲۶). همانند دانشجویان کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی که تنها ۲۱٫۹٪ از آنان آینده شغلی این رشته را مناسب قلمداد کردند و ۲۶٫۹٪ نظری نداشتند.

در پژوهش اسماعیلی و هادوی با عنوان میزان رضایت دانشجویان هوشبری دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان از رشته تحصیلی و دیدگاه آن‌ها در مورد رشته تحصیلی و آینده شغلی در سال ۱۳۹۶، ارتباط آماری معنی‌داری بین جنسیت و رضایت مشاهده نشد (۱۷). همانند نتایج این تحقیق، هیچ رابطه معناداری بین رضایت دانشجویان رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی و جنسیت آنان وجود نداشت. این نتیجه با مطالعه هدایتی و همکاران مطابقت دارد (۶) ولی با نتایج پژوهشی که در مورد انتخاب رشته های تحصیلی در دانشگاه کانادا انجام شد و ارتباط بین جنسیت و انتخاب رشته معنی‌دار گزارش گردید، همخوانی ندارد (۲۷). فرصتهای شغلی برابر و امکان اشتغال در مراکز خصوصی و دولتی به طور یکسان برای فارغ‌التحصیلان دختر و پسر را شاید بتوان علت این موضوع ذکر نمود.

- Evaluating environmental health students' attitudes toward their discipline and future career in Hamedan university of medical sciences in 2008. *Iranian journal of medical education*. 2010;9(4):331-6.
10. Jafari A, Gharagozloo P, Baghalian A. Evaluation of Tehran university of medical sciences dental students' attitude toward their field of study and future. *Journal of Dental Medicine*. 2020;33(2):116-25.
  11. Watt CD, Greeley SAW, Shea JA, Ahn J. Educational views and attitudes, and career goals of md—phd students at the university of pennsylvania school of medicine. *Academic Medicine*. 2005;80(2):193-8.
  12. Shakibaie D, Iranfar S, Montazeri N, Rezaie M, Yari N. Survey on the Motivation Medical Students toward Their Field of Study Selection in Different levels of academic. *Journal of Teb & Tazkie*. 2005;14(2):10-5.
  13. Khosravi S, Barouni M, Khajouei R, Fakhrzad N. Evaluating the efficiency of health information technology departments of Iranian medical universities using data envelopment analysis during 2011. *Interdisciplinary Journal of Virtual Learning in Medical Sciences*. 2020;5(1):26-32.
  14. Ghaderi R, Dastjerdi R, Soroush Z, Mouhebati M. Influential Factors in Medical Students` Attitudes towards Studying Medicine in 2002. *Iranian Journal of Medical Education*. 2003;3(2):47-55.
  15. Malakoutian M, Parvaresh A. The employment situation of environmental health graduates in Iran between 1996-2002. *Iranian journal of medical education*. 2003;3(2):65-71.
  16. Ghaderi R, Dastjerdi R, Soroush Z, Mouhebati M. Influential factors in medical students attitudes towards studying medicine in 2002. *Iranian Journal of Medical Education*. 2003;3(2):47-55.
  2. Sanaei Nasab H, Rashidy Jahan H H, Tavakoli R, Delavari A, Rafati H. Amount of health-treatment services management bachelor students' satisfaction from their educational field. *Education Strategies in Medical Sciences*. 2010;3(1):5-6.
  3. moghaddasi ma, ehrampoush mh, mohammadzadeh m, karimimonjermooi h, mirnasab ma. environmental health engineering students' attitudes toward their education program and career in shahid sadoughi university of medical sciences in 2015. *medical education and development*. 2016;11(1):-.
  4. heydari aa, khalaj ar, jafarian n. the study of the students attitude to related factor to education in hamadan university of medical sciences. *avicenna journal of clinical medicine (scientific journal of hamadan university of medical sciences and health services)*. 2001;7(4 (supplement)):-.
  5. oloumi t. an evaluation of the academic status of the graduate program of library and information sciences at (tarbiyat modares tehran and medical sciences of iran universities. *journal of psychology and education*. 2001;6(1):-.
  6. Hedayati Z, Seifi N, Hekmatfar S, Badakhsh S. Attitudes of Shiraz dental students toward their discipline and future career. *Iranian Journal of Medical Education*. 2012;12(3):176-83.
  7. Alizadeh S, Sigarchian M. The motivation of choosing midwifery field of study and related factors among the midwifery students of Islamic Azad University, Rasht Branch, Iran. *Strides in Development of Medical Education*. 2013;10(1):78-86.
  8. rejali m, mostajeran m, lotfi m. health student attitude towards their field of study and future career in health faculty of isfahan university of medical sciences— 2008. *health system research*. 2010;6(1):-.
  9. Samadi MT, Taghizadeh J, Kashitarash Esfahani Z, Mohammadi M.

- career prospect. *Journal of Modern Medical Information Sciences*. 2018;4(2):8-17.
25. rejali m, mostajeran m, lotfi m. Health student attitude towards their field of study and future career in health faculty of Isfahan University of medical sciences–2008. 2010.
26. ghaderi m, sajadi k, vahabi a, nouri b. evaluation of laboratory sciences students' attitude toward their field of study and future career in kurdistan university of medical sciences, 2015. *zanko journal of medical sciences*. 2016;16(51):-.
27. Boudarbat B, Montmarquette C. Choice of fields of study of university Canadian graduates: the role of gender and their parents' education. *Education Economics*. 2009;17(2):185-213.
28. Seifi S, Sum S. Comparison of dental students consent towards their educational line in clinical and basic science course. *Biannual Journal of Medical Education Education Development Center (edc) Babol University of Medical Sciences*. 2015;3(2):38-45.
17. Hadavi M, Esmaeili S. The satisfaction rate of the anesthesia students about their educational field and their attitude towards future job perspectives in 2012. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*. 2014;13(7):609-18.
18. Nikjou R, Etebari asl Z, Farzipour S, Mohammadi R, Etebari asl F. Investigation the relationship between communication skills and course satisfaction among midwifery and operating room students in Ardabil University of Medical Sciences, 2017. *Education and Ethics in Nursing*. 2018;7(3):33-42.
19. Hakim A. Factors affecting satisfaction of nursing students of nursing major. *Journal of nursing education*. 2013;2(2):10-20.
20. Beik Khourmizi M, Saidi F, Khorrami F, Hadavi M. Evaluation of Operating Rooms students' satisfaction about their Field of Study and Views on Job Future. *Research in Medical Education*. 2020;12(1):62-9.
21. Fattahi Z, Javadi Y, Nakhaee N. A Survey on Dentistry Students Satisfaction with their Discipline and Some of the Related Factors. *Strides in development of Medical Education*. 2004;1(1):32-40.
22. Samadi M, Taghizadeh J, Esfahani ZK, Mohammadi M. Evaluating Environmental Health Students' Attitudes toward their Discipline and Future Career in Hamedan University of Medical Sciences in 2008. *Iranian Journal of Medical Education*. 2010;9(4).
23. Meraji M, Safaei F, Shojaee S, Mahmoodian SS. Health Information technology Students' satisfaction for their field of study and career prospect. *Journal of Modern Medical Information Science*. 2018;4(2):8-17.
24. Meraji M, safaei F, shojaee s, mousavi por r, Mahmoodian SS. Health Information technology Students' satisfaction for their field of study and